

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — St. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LITO VII.

Telefon številka 552

LJUBLJANA, dne 9. avgusta 1924.

Telefon številka 552

STEV. 94.

Viš. sodni svetnik dr. Edvard Pajnič:

Možnost preložitve poravnalne razprave.

Po čl. 13. zakona o proračunskih dvanajstih za mesec januar in februar 1922 z dne 31. decembra 1921 nadomeščata sedaj zakon in naredba o prisilni poravnavi izven konkurza za bivšo Hrvatsko kraljevino (zak. z dne 28. aprila 1916 in banska naredba z dne 1. sept. 1916 št. 17.500) prej pri nas v Sloveniji od prevrata naprej veljavni avstrijski poravnalni red. V zavesti, da otvoritev in izvedba konkurza nad premoženjem prezadolženca slednjemu v moralnem in materialnem oziru silno škoduje, dočim upnikom ne donaja kakih pretežnih koristi, sedanji naš poravnalni red še bolj nego prejšnji avstrijski pospešuje s svojimi določbami doseglo prisilne poravnave. Seveda je po našem poravnalnem redu dano tudi dovolj prilike, da se nastopa z vso strogostjo napram vsem mogočim spletkam dolžnikov napram upnikom. Nikdar pač dosega poravnave ne sme biti cilj podjetnika, ki si ga je stavil že koj pričetkom svojega poslovanja tako rekoč v svoj gospodarski načrt. Zoper tako prevarljivo spletkarenje naj se primerno nastopa, za kar je po sedaj veljavnem poravnalnem redu dano dovolj prilike (prim. § 53. velj. por. r.).

Po mojem prepričanju, načelni odpor zoper prisilno poravnavo, ki se v upniških krogih v novejši dobi pojavlja, ni opravičen. Dokler bode vrednost našega denarja v inozemstvu kolebala, dočim je velik del naših industrijalcev in trgovcev primoran, da si nabavljajo surovine in blago v inozemstvu, zanesljiva kalkulacija glede prodajnih cen proizvodov in blaga ne bode mogoča. Dogajali se bodo slučajji, da utrpi trgovec ali industrijalec nenadoma, brez svoje krivnje, velike izgube, ki popolno poplačanje njegovih poslovnih dolgov onemogočujejo. Potrebno je v takih slučajih, da zvedo upniki nemudoma o plačilni nezmožnosti takega dolžnika, a ta naj stori korake, da varuje kolikor možno interese svojih upnikov. To pa stori s tem, da predlaga pri pristojnem sodišču v predpisani obliki čimprej, da se uvede poravnalno postopanje, v katerem naj se odloči usoda dolžnikovega predloga na prisilno poravnavo.

Kakor že znači naslov »prisilna« poravnava, ni je smatrati idealom rešitve razmerja med prezadolžencom in upniki, vendar so nje prednosti v posameznih konkretnih slučajih pred konkurzom velike. Konkurz je silno škodljiv dolžniku že zato, ker se on neplačani dolgov s tem, da je za enkrat razdeljena njegova imovina med upnike, ne znebi, kar seveda za prihodnost onemogočuje, da bi se tak dolžnik vnovič pod lastnim imenom poprijel prejšnjega faliranega poklica. Konkurz povzročuje pa tudi prenačljeno vnovčenje prezadolženega imetja, kar je dolžniku in upnikom enako škodljivo. Konečno ni odveč poudarjati, da je sicer pošten in marljiv podjetnik po otvoritvi konkurza postavljen nekako za preostalo dobo svojega življenja na sramotni oder. Da pa bode obče prodrlo gorenje mnenje o gospodarski koristi prisilne poravnave, je potrebno, da se določbe poravnalnega reda strogo tolmačijo in izvajajo v korist dolžniku kakor tudi upnikom.

Predvsem je opozarjati na pravilno naziranje, da poravnalno sodišče (sodnik poedinec pri zbornem sodišču) ne bi smelo, razen opravičene

potrebe, predlagati na predlog dolžnikov poravnalne razprave, pri kateri glasovanje upnikov za predlog dolžnikov ni bilo ugodno, kjer se torej za poravnavo ni dosegla dvetretjinska večina vseh terjatev. Vprašanje nastane, kdaj je govoriti o taki opravičenosti preložitve poravnalne razprave in odložitvi sklepa na ustavitev poravnalnega postopanja, ki ima (§ 53. z. odst. velj. por. r.) skoro neizogibno kot posledico otvoritev konkurza.

Po našem poravnalnem redu (§ 47.) smatra se poravnalni predlog za sprejetega, če so zanj glasovali upniki, katerih terjatve računjene po vsotah, dosega dve tretjini skupnih terjatev zoper dotičnega dolžnika. Pripomniti je, da je bil slični predpogoj sprejetja poravnave po avstrijskem poravnalnem redu (§ 42. avstr. p. r.) mnogo strožji, kajti glasovati je morala za poravnalni predlog večina navzočih upnikov z glasovalno pravico in terjatve le-teh so morale znašati najmanj tri četrtine skupne vsote vseh terjatev zoper dotičnega dolžnika. Če se po našem poravnalnem redu ni dosegla gorenja večina (dve tretjini skupnih terjatev), daje naš poravnalni red (§ 47., odst. II.) sodniku, vodečemu razpravo, oblast, da sme na dolžnikovo zahtevo odrediti novo razpravo v petnajstih dneh. Dasi v sedanjih pri nas veljavnih predpisih ni najti stroge določbe avstrijskega poravnalnega reda, da je brezuvetno ustaviti poravnalno postopanje, ako se poravnava ni zamogla doseči tekom 90 dni po otvoritvi poravnalnega postopanja, je v gorenji določbi našega poravnalnega reda vendarle že jasno izražena misel, da naj se postopanje čezmerno ne zavlačuje. Skratka, sodnik naj poravnalno razpravo predlaga na kratek petnajstdnevni rok le iz tehtnih vzrokov. Ker pa slednjih sedaj veljavni predpisi o prisilni poravnavi ne navajajo, ima v odločitvi postopanje vodeči sodnik kolikor-toliko proste roke. Glede na važnost svoje odločitve naj bi imelo sodišče pred očmi koristi ne le dolžnikovih, temveč tudi upnikov. Opozoriti je že sedaj na to, da pri vnovični poravnalni razpravi upniki po avstrijskem poravnalnem redu niso bili na svoje prejšnje glasovanje vezani, po našem poravnalnem redu pa pri vnovični razpravi velja vsak glas in je nespremenljiv, ki se je bil oddal že pri prejšnji razpravi za poravnalni predlog. Iz tega sledi, da se sedaj položaj dolžnikov vsled preložitve poravnalne razprave ne more poslabiti, ampak le morebiti izboljšati.

Kadar prerešuje poravnalni sodnik po dotičnem predlogu dolžnikove, ali naj razpravo, ki je za dolžnika neugodno potekla, preloži, imel naj bi predvsem pred očmi osebo in dosedanje gospodarsko delovanje dolžnikovo, nadalje vzroke nastopivše plačilne nezmožnosti. Poročilo poravnalnega upravnika naj do prve razprave o vseh važnih okolnostih v ravno povedanem smislu podučiti. Sicer pa sme in mora sodnik zoper prevarljivo postopanje ali zoper brezbriznega dolžnika že po smislu določb §§ 9., 17. in 36. našega poravnalnega reda postopanje ustaviti. Ob vsakokratnem takem preložitvenem predlogu staviti si je vprašanje, ali je sploh pričakovati pri morebitni na novo določeni razpravi dolžniku ugodnejšega izida glasovanja ali ne. Če je tak izid sploh vnaprej izključen,

zavrniti bode dolžnikov predlog na preložitve razprave, saj bi se tak predlog značil le kot poskus, poravnalno postopanje v škodo upnikov zavlačevati. Ako se je n. pr. bila vršila že poravnalna razprava na istem temelju, pa se je končala brez uspeha za dolžnika, potem je pač reči, da na zopetni razpravi ni pričakovati boljšega uspeha. Kaj drugega je, če je dolžnik izpremenil na ponovni razpravi svoj poravnalni predlog kakorkoli, četudi morebiti ne glede v odplačilo terjatev ponujene odstotne kvote, pa vendar glede načina in rokov odplačila ali pa glede ponujenih jamstev za ta odplačila. Če je razvideti, da ima tak izpremenjeni predlog res dejansveno podlago in ni le stavljen v slepilo upnikom, potem je pač potrebno, da se poravnalna razprava preloži. Ravnotako je možno, da se dolžnik sklicuje na okolnost, da nekaj upnikov, (ki temu tudi pritrdi) za sedaj ni v stanu za sprejetje ponujene poravnave glasovati, ker v bistvo predloga samega in razmere dolžnikove niso dobili še pravega vpogleda. Pred kratkim se je pripetil slučaj, da je dolžnik v svojem rekurzu

zoper ustavitev poravnalnega postopanja se skliceval na dejstvo, posvečeno po predloženi korespondenci, da bodo nekateri upniki pri morebiti novo odrejeni poravnalni razpravi premenili svoje glasovanje v prid poravnavi. Ta okolnost je bila rekurzemu sodišču povod, da je po prvem sodišču sklenjeno ustavitev dotlej brezuspešnega poravnalnega postopanja razveljavilo in odredilo, da se vrši ponovna razprava, pri kateri utegne vendarle priti do poravnave. Opozarjati je na okolnost, da take preložitvene slučaje ima izrecno v mislih preje pri nas veljavni avstrijski poravnalni red (prim. § 45. avstr. p. r.).

Iz vsega vidimo, koliko da je potek poravnalnega postopanja odvisen od njega vodstva po sodniku, ki imej pred očmi v enaki meri interese dolžnika in upnikov. Ako se bode postopalo previdno po zgoraj razvitih načelih, kar smemo po pravici od naših sodišč pričakovati, potem bode osobito na strani upniških krogov izginilo ono nezaupanje, ki se je v poslednji dobi začelo pojavljati zoper uzakonjeno institucijo prisilne poravnave.

J. Zidanšek, tajnik trgovskega gremija v Mariboru.

Sprememba v mariborski oblasti.

Po časopisnih vesteh je veliki župan mariborske oblasti gosp. dr. Pirkmaier umirovljen, njegove funkcije pa ima prevzeti veliki župan ljubljanski, katerega bo zastopal v Mariboru delegat gosp. dr. Vodopivec. S tem se je zgodilo mnogo več, kot smo gospodarski krogi mariborske oblasti po konstituiranju nove vlade mogli pričakovati, in se bojimo, da pomeni ta korak nazaj posebno za naše pridobitno gospodarstvo veliko nesrečo.

Ko je prevzel g. dr. Pirkmaier po polnomočnega velikega župana mariborskega, se je takoj začutila njegova železna roka, toda ne iz kakega strankarskega, temveč strogo gospodarskega vidika. Vsem je še v živem spominu njegova energična okrožnica glede odprave krošnjarstva z dne 16. julija, katero so po večletnih bojih izposlovali zastopniki vseh trgovskih gremijev, ter gospodarska anketa dne 23. julija, od katere smo morali pridobiti krogi pričakovati najlepših uspehov za povzdigo in zaščito trgovine, obrti in industrije v našem zastopljenem in zanemarjenem okrožju. In v tej smeri bi se bilo delalo naprej v sporazumu s komaj ustanovljenim gospodarskim svetom za mariborsko oblast, čigar koristi bi čutili vsi brez razlike političnih naziranj, da ni kakor bomba uničila naših nad vest, da je veliki

župan odstavljen ter samostojnost oblasti ukinjena. Mnenja smo, da bi se nikdar ne smelo odstavljati iz tako važnih mest ljudi, ki imajo največjo sposobnost in najboljšo voljo, delati za dobrobit svojega okoliša.

Ker pa stojimo na stališču, da ni nikdo nenadomestljiv, bi še vedno smeli upati, da se bo započeto delo tudi v slučaju osebne spremembe na tem mestu nadaljevalo. Ker pa ima prevzeti posle mariborskega velikega župana od nas zelo oddaljeni veliki župan ljubljanski in je postavljen za Maribor samo njegov delegat ali zastopnik brez samostojnega delokroga, se zelo bojimo, da je s tem pozitivno delo mariborske oblasti toliko kot ukinjeno. Kljub temu pa gospodarski svet ne sme vreči puške v koruzo, temveč odlično zahtevati, da se delovanje te oblasti v započeti smeri nadaljuje. Centralna vlada, bodisi pa sestavljena iz teh ali onih strank, naj bi vsekdar strogo upoštevala, da se velike župane pod nikakim pogojem ne more smatrati za šahovske figure in eksponente strank, temveč za ne-strankarske funkcionarje in izvršilce zakonov, kajti dvomiti je zelo, da bi imel veliki župan, nastavljen proti vsakodnevnim takojšnjim odgovodi, kako veselje, oprijeti se z vmemo poverjenega mu težkega, odgovornega in zelo važnega posla.

* * *

Bratianu o rumunskih financah.

Tudi Rumunija misli na inozemsko posojilo. Predsednik Bratianu je rekel nekemu časnikarju, da je Rumuniji tuj kapital všeč, samo da dela tako, kakor je v korist dežele in ne ogroža njene gospodarske samostojnosti. »Priznati mi morate, če poznate duha inozemskih kapitalistov, da razpoložljivi kapital rajši naložijo v zasebnih podjetjih, kakor pa da podpišejo posojilo, če prosi zanj tudi lastna domača vlada. Tuji kapital naj le pride, samo naš domači pri tem ne sme izgubiti svoje aktivnosti. Kdor pa noče delati skupaj z našim domačim kapitalom in hoče izkoriščati samo naše bogastvo, kakor je to bilo

pred vojsko v Turčiji običajno, ta nam ni dobrodošel. Iz izkušnje vemo, da je skupno delo mogoče in da zadovolji tako naše zahteve kakor inozemske.«

O inozemskem posojilu je rekel Bratianu: »Tako posojilo bi nam prav prišlo, da izpolnimo vrzeli prejšnjega proračuna in da dobimo kapital za nove investicije, ki so v načrtu naše zakonodaje. Dosedaj nismo posegli po tem sredstvu in tudi mogli nismo. Imamo še odprej toliko obveznosti do inozemstva, imamo še vse preveč tekočih vprašanj in poznamo sredstva našega proračuna še sami premalo, da bi si naložili preveč obveznosti.

Pešnatni sladkor, madžarski, oktober-december Lst. 18.5—18.10; normalni kristali, češkoslovaški, promptno Lst. 26; fini kristali, češkoslovaški, promptno Lst. 26; isti, oktober-december Lst. 19.10 do 20; isti, v 50 kg — D/S, Lst. 20.5 do 20.15.

Dunajski živinski sejem (7. t. m.). Goveda: Dogon 505 glav, od tega 324 iz Jugoslavije. Notirajo za kg žive teže v tisočih aK: voli 15.5—18, biki in krave 13.2—18, slaba živina 8—13. — Svinje: Dogon 2575 komadov. Notirajo: debele 20.000—23.000, mesne 20.000—24.000 aK.

Cene pecivu v Gradcu. V Gradcu so cene pecivu poskočile in sicer stane od 4. t. m. en hleb kruha 6000 aK, velika bela štruca 5000 aK, mala bela štruca pa 2500 aK, ena žemlja 500 aK; vsled tega so se tudi druga živila za 0.58% podražila. Tudi v Mariboru so se od 4. t. m. krušne cene zvišale in sicer stane 1 kg belega kruha 6.75 Din, 1 kg črnega pa 5.75 Din; tedaj se je podražil za 0.75 Din pri 1 kg. Za drugo pecivo so ostale iste cene kakor so bile do sedaj, zato pa se bo to zmanjšalo.

Dobava, prodaja.

Dobave. Dne 4. septembra t. l. se bodo vršile naslednje ofertalne licitacije: pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave bakra ter glede dobave jekla; pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznega jekla in jeklene pločevine; pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave raznega jekla; pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 2770 m² desk iz mehkega lesa. — Dne 5. septembra t. l. se bodo vršile naslednje ofertalne licitacije: pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici

glede dobave pisarniškega materiala; pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave indigo-papirja, telegrafске barve za žige, telegrafskih trakov in blazinic za žige; pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave embalažnega materiala za povezovanje tobaka (platno, špago, plombe itd.).

Prodaja raznih odpadkov. Uprava 4. zavoda za izradu vojne odeč v Zagrebu bo prodala dne 22. avgusta 1924 razne odpadke (od blaga, usnja, kovin itd.).

Dobave. Ravnateljstvo državnih železnic v Ljubljani sprejema do 18. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 190.000 kg klanih bukovih drv, suhih 1 m dolgih. Dne 19. avgusta t. l. se bo sklenila pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani direktna pogodba glede dobave 250.00 kg ovs. — Dne 28. avgusta t. l. se bo vršila pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici ponovna ofertalna licitacija glede dobave žarnic. — Dne 5. septembra t. l. se bo vršila pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu ofertalna licitacija glede doba-

ve martinovega jekla. — Dne 12. septembra t. l. se bodo vršile naslednje ofertalne licitacije: pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave raznih vijakov z maticami; pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave raznih potrebščin in inventarja za urade; pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave stavbnega lesa (desk itd.).

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Priporočamo:
Jos. Petelinc
LJUBLJANA,
Sv. Petra nasip 7.
Najboljši šivalni stroji v vseh opremah Gritzner, Adler za rodbinsko in obrtno rabo, letotam igle, olje ter vse posamesne dele za vse sisteme.
En gros!

TISKARNA „MERKUR“
Trg.-ind. d. d.
LJUBLJANA
Simona Gregorčičeva ulica št. 13.
Tiska časopise, posetnice, knjige, brošure, letake, cenike, pravila, lepake, vse trgovske in uradne tiskovine itd. v eni in v več barvah
Lastna knjigovoznica
Telefon št. 552
Račun pri pošt. ček. zavodu št. 13.108

TVRDKA A. VOLK
LJUBLJANA
Veletrgovina žita in mlevskih izdelkov
priporoča iz svoje zaloge vse vrste pšenične moke najboljših banaških mlinov, otrobe, koruzne in ajdove izdelke, kašo, ješprenj, nadalje pšenico, koruzo, oves, fižol in druge poljske pridelke.
Telefon štev. 449.
Brzjavni: VOLK.
ZAHTEVAJTE PONUDBE!

Veletrgovina kolonijalne in špacerijske robe
Ivan Jelačin
Ljubljana
Zaloga sveže pražene kave, letih dišav in rudninske vode
Točna in solidna postrežba
Zahtevajte cenik!

Stroški pri vporabi bencina
Vozi brez bencina!
Adaptiraj tvoj avto, traktor ali stabilni motor z patent. „Hag-Generatorjem“
Prospekt in reference daje
Jugo-Hag
LJUBLJANA, Bohoričeva ulica 24
Telefon št. 560
Stroški pri vporabi oglja

MERAKL
barve, mastila, lake, klej, emajl, klt in zajamčeno čisti firnež najboljšje vrste nudi
MEDIĆ - ZANKL DRUŽBA Z OM. ZAV.
Ljubljana centrala
Maribor podružnica
Novi Sad skladišče
Tvornice: Ljubljana - Medvode

A. VICEL
Maribor, Glavni trg 5
trgovina s hišnimi potrebščinami emajlirano, pločevinasto in ulito posodo, porcelanasto, kameninasto in stekleno robo.
Na debelo! Na drobno!
NA VELIKO!
Priporočamo: galanterijo, negavice, potrebščine za čevljarje, sedlarje, rinčice, podloge (belgier), potrebščine za krojače in šivilje, gumbe, sakanec, vezeno, svilo, tehtnice decimalne in balančne najceneje pri
JOSIP PETELINC
Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

AVTO
bencin, pnevmatika olje, masl, vse popravila in vožnja. Le prvovrstno blago in delo po solidnih cenah nudi Jugo-Avto, d. z. o. z. v Ljubljani.
Modna trgovina
A. ŽIBERT
vljudno naznanja cenjenim odjemalcem, da se je preselila s 1. avgustom t. l. iz Prešernove ulice v prostore na Kongresni trg (poleg nunske cerkve) — in se toplo priporoča za nadaljno naklonjenost.

Pergament za sadje
kakor tudi vse vrste papirja priporoča
Kastelic in drug
Trgovina s papirjem na veliko
Ljubljana, Miklošičeva cesta 6
Veletrgovina Oswald Dobeic, Ljubljana, Sv. Jakoba trg št. 9 priporoča svojo bogato zalogo raznega dišečega in brivskega mila, zobni prašek in pasto »Kalodont-Elida« ter vse druge galanterijske predmete po najnižjih cenah.

Popolnoma varno naložite denar v
Ljubljansko posojilnico
r. z. z. o. z., ki posluje v novopreurejenih prostorih v Ljubljani, Mestni trg št. 6.
Hranilne vloge in vloge na tekoči račun obrestuje najugodnejše ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. Večje vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru. — Posojila daje le proti popolni varnosti proti vknjižbi na hiše in posestva ter proti poroštvu.
Daje tudi TRGOVSKE KREDITE ter sprejema v inkaso fakture in cesije terjatev.

JUGOEKSIM
Trgovska družba. Vekoslav Pelc & dr.
Import LJUBLJANA Export
Vegova ulica 8
TRGOVINA
s špacerijskim, kolonijalnim, materialnim blagom, deželinimi, poljskimi pridelki, lesom in lesnimi izdelki na debelo in drobno

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA
Dunajska c. 4 (v lastni stavbi).
KAPITAL in REZERVE Din 18,300,000.—
Isvrhuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.
Brzjavni: Trgovska
Telefoni: 159, 146, 458
EKSPozITURE
Konjice
Meža-Dravograd